

Sammanfattning

SBU fick i uppdrag att löpande utvärdera och sprida kunskap om det vetenskapliga stödet avseende behandling och rehabilitering av patienter med långvariga effekter av sjukdomen covid-19 (S2021/02146 (delvis)). Slutrapportering skulle ske senast den 15 augusti år 2022.

För att göra information lätt tillgänglig för en allmänhet utvecklades en evidensskarta som publicerades den 26 augusti år 2021. Se www.sbu.se/328#karta. Där hänvisas även till andra aktörer som arbetar med frågor om covid-19.

Sammanställningen av den vetenskapliga litteraturen har genomförts via litteratursökning i internationella databaser, relevansbedömning och granskning av risk för systematiska fel (bias) i enskilda studier. Avslutningsvis gjordes en bedömning av resultatens tillförlitlighet.

Fram till den 1 juni år 2022, när den sista litteratursökningen genomfördes, hade 19 studier identifierats om behandling och rehabilitering vid postcovid (kortform för diagnoskoden i Patientregistret). Av dessa bedömdes åtta studier ha hög risk för systematiska fel i resultaten. De resterande elva studierna, som bedömts vara tillräckligt välgjorda, beskrivs kort i denna slutredovisning av uppdraget. Resultaten är uppdelade enligt de vanligaste symtom eller besvär vid postcovid som rapporterats in till Patientregistret från vården.

Dessa elva studier har undersökt behandling eller rehabilitering vid nedsatt lungfunktion eller andning, hjärntrötthet eller kognitiv nedsättning, smärta, posttraumatisk stress, lukt- eller smakbortfall samt allmän trötthet. Studierna var gjorda i Kina, Italien, Belgien, Storbritannien och Turkiet. Totalt deltog 1 175 patienter, som antingen vårdats på sjukhus eller fått någon form av öppenvård. Könsfördelning varierade i de olika studierna (från 19 % till 70 % män) och medelåldern varierade mellan 42 och 59 år.

Sammantaget har det vetenskapliga underlaget mycket låg tillförlitlighet. Det går därmed inte att bedöma om någon av de studerade behandlingarna eller rehabiliterande åtgärderna är effektiva eller inte, utifrån det underlag som SBU har identifierat. Det betyder inte att behandlingarna inte har någon effekt, utan att det behövs fler välgjorda studier för att kunna bedöma effekten.

I uppdraget ingick att särskilt uppmärksamma effekter av covid-19 på barn, men ingen studie har identifierats som handlar om behandling för barn med långvariga symtom efter covid-19.

Under uppdragstiden har SBU löpande redovisat resultat till Socialstyrelsen, Vetenskapsrådet och Myndigheten för vård- och omsorgsanalys, samt kontinuerligt på SBU:s webbsida.

Som en bakgrund till resultatet i denna rapport presenteras några uppgifter från Patientregistret om förekomsten av postcovid. Den 7 juni år 2022 redovisade Socialstyrelsen att totalt 8 221 personer hade fått vård för postcovid, främst inom slutenvården eller av läkare inom den öppna specialistvården i Sverige.

Med tanke på den pågående forskningsaktiviteten är det rimligt att förvänta sig avsevärt mer kunskap om covid-19 och långvariga effekter av infektionen under de kommande åren.

Innehållsdeklaration

SBU använder en noggrann process för att säkerställa att våra resultat är vetenskapligt väl underbyggda. För den här rapporten har vi gjort följande:

Tagit fram ett vetenskapligt underlag tillsammans med externa sakkunniga:

- ✓ Gjort en strukturerad och uttömmande litteratursökning
- ✓ Granskat om studierna vi hittat är relevanta
- ✓ Granskat om det finns metodbrister i studierna som skulle kunna påverka resultaten och ge risk för snedvridning

- ✓ Vägt samman resultat från studier med låg eller måttlig risk för snedvridning
- ✓ Bedömt hur tillförlitligt det sammanvägda resultatet är

Följande personer har granskat och bedömt rapporten och dess resultat:

- ✓ Externa sakkunniga
- ✓ SBU:s kvalitetssäkringsgrupp
- ✓ SBU:s vetenskapliga råd

Projektgrupp

Sakkunniga

- Judith Bruchfeld, specialist i infektionssjukdomar, överläkare, docent, Karolinska universitetssjukhuset, NPO Infektionssjukdomar
- Alison Godbolt, specialist i rehabiliteringsmedicin, överläkare, doctor of medicin, Danderyds sjukhus, NPO Rehabilitering, habilitering, försäkringsmedicin
- Kristina Hedman, legitimerad psykolog, specialist i neuropsykologi, Sundsvalls sjukhus, NPO Psykisk hälsa
- Olof Hertting, specialist i barn och ungdomsmedicin, överläkare, medicine doktor, Astrid Lindgrens barnsjukhus, NPO Barn och ungdomars hälsa
- Jörgen Månsson, specialist i allmänmedicin, adj. professor, Göteborgs universitet, NPO Nationellt primärvårdsråd
- Michael Runold, specialist i lung- och allergisjukdomar, överläkare, medicine doktor, Karolinska universitetssjukhuset, NPO Lung- och allergisjukdomar
- Marcus Ståhlberg, specialist i kardiologi, docent, Karolinska universitetssjukhuset, NPO Hjärt- och kärlsjukdomar

SBU

- Elizabeth Åhsberg, projektledare
- Nathalie Peira, biträdande projektledare
- André Sjöberg, biträdande projektledare (t.o.m. december år 2021)
- Jessica Dagerhamn, biträdande projektledare (från november år 2021)
- Idha Kurtsdotter, biträdande projektledare (fr.o.m. april 2022)
- Maria Ahlberg, projektadministratör
- Carl Gornitzki, informationsspecialist (t.o.m. november år 2021)
- Hanna Olofsson, informationsspecialist (fr.o.m. november år 2021)
- Susanne Eksell, webbprojektledare
- Projektansvarig chef: Pernilla Östlund, Irene Edebert (tillförordnad chef fr.o.m. november år 2021).

Myndighetsrepresentanter

Socialstyrelsen

- Anders Berg, projektledare
- Malin Åman, utredare

Vetenskapsrådet

- Abraham Mellkvist-Roos, forskningssekreterare

Rapport nr 328 (2022) • registrator@sbu.se
 Rapporten kan laddas ner från www.sbu.se/328

Grafisk produktion: Åsa Isaksson, SBU